

De heer Karmenu Vella
Lid van de Europese Commissie

Den Haag, 25 maart 2019
19066299

Geachte heer Vella,

In deze brief reageer ik namens het Nederlandse kabinet op de publieke consultatie over het EU Aalherstelplan (EU 1100/2007).

In 2018 heeft u de derde tussentijdse rapportage van Nederland ontvangen. De evaluatie heeft laten zien dat de maatregelen uit het Nederlandse aalbeheerplan vanaf 2009 hebben geleid tot een substantiële afname van de sterfte door menselijk handelen. Deze reductie is voornamelijk het gevolg van beperkingen van de visserij (recreatief en beroepsvisserij). De sluiting van de visserij voor drie maanden is een ingrijpende maar noodzakelijke stap om schieraal een kans te geven uit te trekken. Uit de evaluatie blijkt de visserijsterfte van aal op het IJsselmeer nog relatief hoog. Aan het oplossen van de vismigratieknelpunten wordt gewerkt, maar dit gaat veelal om grote meerjarige investeringen. De daling in de sterfte heeft helaas nog niet geleid tot een toename in de biomassa of substantiële verbetering van het percentage van de uittrek van schieraal.

Europees is de toestand van de aal nog steeds zorgwekkend. Aalbeheerplannen blijven noodzakelijk om de aalstand te verbeteren en visserij duurzamer te maken. Herstel van de aalstand gaat langzaam en vormt een bedreiging voor het bestaan van beroepsvisserij. Het Nederlandse kabinet verwelkomt daarom voorstellen vanuit de Europese Commissie om de verordening te versterken. Hieronder wordt daartoe een aantal suggesties gedaan. Het is belangrijk dat lidstaten en hun experts daarin samen optrekken en dat er een gelijk speelveld is binnen de EU en met derde landen; ten aanzien van de interpretatie van de streefwaarden, maar ook ten aanzien van de uitvoering van nationale beheerplannen. Versterking van de samenwerking tussen lidstaten is essentieel, maar gaat niet vanzelf.

Het EU Aalherstelplan staat niet op zich. Ook andere verordeningen (bijvoorbeeld de EU controleverordening en de EU datacollectieverordening) en richtlijnen (EU Kaderrichtlijn Water-KRW, Habitatrichtlijn) zijn relevant voor aal en andere migrerende vissoorten in hetzelfde milieu. Er is een overlap met de KRW-doelstellingen en -maatregelen. Derhalve zijn we voorstander van het synchroniseren van de nationale aalbeheerplannen met de 6-jarige cycli van de voornoemde milieu- en natuurrichtlijnen. Daarnaast dringt Nederland aan op het versterken van het toezicht op de uitvoering van de afspraken, bijvoorbeeld door de EU water- en visserijdirecteuren.

De onderhandelingen over een voorstel van de Europese Commissie 2012/0201 (COD) om het EU Aalherstelplan in lijn te brengen met het Verdrag betreffende de Werking van de EU (2009) zijn door de wetgevende partijen niet afgerond. Hier ligt nog een opgave. Ook zou bekeken moeten worden hoe het EU Aalherstelplan in lijn kan worden gebracht om te voldoen aan de beginselen en doelstellingen (artikel 9) en inhoud (artikel 10) van meerjarenplannen van de basisverordening GVB (EU 1380/2013).

Ter versterking van het EU Aalherstelplan, het bereiken van een gelijk speelveld en verscherpte controle stelt het Nederlandse kabinet verder voor om:

- te komen tot een andere, eenduidige formulering van doelstellingen in het EU Aalherstelplan. Het streefbeeld is cruciaal voor de te nemen maatregelen en voor de verwachtingen, die daarmee geschapen worden. Het doel dat 40% van de oorspronkelijke biomassa van schieraal moet kunnen ontsnappen naar zee is gebaseerd op het voorzorgsbeginsel en blijft belangrijk. Dat staat niet ter discussie en wordt ook in Nederland geaccepteerd. Echter, gebleken is dat lidstaten de oorspronkelijke biomassa (B0) op verschillende wijzen berekenen. De spelregels voor de berekening van de B0 in de aalverordening moeten geen ruimte meer bieden voor meerdere interpretaties zodat alle landen zich aan deze spelregels houden. Daarom pleit het Nederlandse kabinet ervoor om de aanpak van de berekening van de streefwaarden door lidstaten te evalueren en te kijken of andere spelregels of alternatieve doelstellingen een gelijk speelveld kunnen waarborgen. Een mogelijk werkbaarder alternatief zou kunnen zijn om de 40%-doelstelling te vertalen naar een reductiepercentage van de antropogene sterfte ten opzichte van een bepaald referentiejaar, of het gemiddelde over een aantal referentie jaren;
- een tijdschema te verbinden aan het bereiken van kwantificeerbare doelstellingen. Dat is in lijn met artikel 9 van de basisverordening GVB. Het is moeilijk om dat te koppelen aan bestandsomvang, maar wel kunnen afspraken gemaakt worden over wanneer maatregelen om de antropogene sterfte te verminderen genomen moeten zijn. Ook daar is een gelijk speelveld nodig;
- het EU Aalherstelplan en de nationale beheerplannen door ICES te laten toetsen op de voorzorgsbepaling;
- ICES te verzoeken om richtsnoeren op te stellen voor uniforme methoden voor de monitoring die nodig is voor het schatten van de bestandsomvang, voor het onderzoeken van de verschillende vormen van antropogene sterfte en voor assessment criteria. En hier ook afspraken over te maken met derde landen;
- te verkennen of lidstaten gebieden kunnen aanwijzen, die schoon zijn, waar glasaal kan worden uitgezet als opkweekgebied;
- meer glasaal te alloceren voor de uitzet en de illegale handel in glasaal verder aan te pakken. Illegale praktijken hebben inmiddels al de aandacht van Interpol. Tracering in de keten verdient meer aandacht. Voor de aanvoer van glasaal is Nederland afhankelijk van Frankrijk. De glasaalvisserij dient duurzaam en goed gecontroleerd te worden;
- te bezien hoe in Europa wordt omgegaan met beleidsregels om de vissterfte bij waterkrachtcentrales te reguleren, met oog op een gelijk speelveld over het gehele stroomgebied.

Ik kijk uit naar de resultaten van de door u uitgezette consultatie en hoop op een eendrachtige samenwerking om bij te dragen aan een herstel van het Europese aalbestand.

Hoogachtend,

Carola Schouten